

מספר הקורס: 1030314

שם הקורס בעברית: אפיסטמולוגיה ומטאפיזיקה

שם הקורס באנגלית: Epistemology and Metaphysics

שנה"ל: תשפ"ב

שם המרצה: ד"ר אולה סולומיאק

שם תכנית הלימודים: התכנית הבינתחומית בפילוסופיה ובהגות יהודית

סיווג הקורס: שו"ס

משך והיקף הקורס: סמסטר א, 2 ש"ס

נקודות זכות אקדמיות: 2 נ"ז

דרישות קדם: נושאים בפילוסופיה אנליטית

מועד שעות הקבלה: יום ד', 16:00-17:00

פרטי קשר של המרצה: ollas@shalem.ac.il

תיאור הקורס:

נתמקד בכמה דיונים בולטים באפיסטמולוגיה ובמטאפיזיקה שעולים בפילוסופיה האנליטית העכשווית. נתמקד בעיקר בארבעה נושאים, ונקרא כשלושה מאמרים מרכזיים בכל נושא. ארבעת הנושאים הם:

1. ספקנות ותגובות לספקנות – איך ניתן להשיב לספקן לגבי קיום העולם החיצוני? איך הידיעה שלנו לגבי העולם החיצוני מוצדקת?
  2. מבנה הידיעה וההצדקה – האם כל הידיעה שלנו בנויה על בסיס ידיעה יסודית ומובטחת? אם כן, האם / איך ניתן להצדיק את הידיעה שבאותו בסיס?
  3. אונטולוגיה וזהות – מה היחס בין זהות לקיום? אילו אובייקטים קיימים? מה היחס בין החלקים של אובייקט לאובייקט עצמו? מתי שני אובייקטים יוצרים אובייקט שלישי המורכב מהם?
  4. פונדמנטליות (fundamentality) – מה היחס בין "רמות" שונות של המציאות (רמות פחות בסיסיות והרמות היותר בסיסיות שעליהן הן עומדות, כגון ביולוגיה ביחס לפיזיקה)? האם יש רמה בסיסית של המציאות שבה כל שאר הקיום תלוי? מה היחס בין מהות (essence) להכרח, ואיך כל אחד מהם קשור לפונדמנטליות?
- תוך כדי דיון במאמרים הנבחרים, נכיר מגוון של מושגים, שאלות, ותיאוריות באפיסטמולוגיה ובמטאפיזיקה, וגם נכיר לעומק את המתודולוגיה המאפיינת את הפילוסופיה האנליטית העכשווית.

מטרות הקורס:

לקורס יש שתי מטרות: המטרה הראשונה היא להציג כמה מהנושאים הבולטים באפיסטמולוגיה ובמטאפיזיקה בפילוסופיה האנליטית העכשווית, דרך דיון במאמרים נבחרים. המטרה השנייה היא לעזור לסטודנט לפתח את הכלים הנדרשים לקריאה ולכתיבה מתקדמת בפילוסופיה אנליטית, כולל עיון וניתוח של טיעונים, הבחנה מדויקת בין טענות, חשיבה פילוסופית עצמאית, וכתיבה ברורה ומדויקת.

חובות הקורס והרכב הציון בקורס:

לקראת כל שיעור יעלה לאתר הקורס המאמר שיש לקרוא לקראתו. כל שבוע ידרשו הסטודנטים לכתוב **שאלה אחת** על המאמר (ממשפט אחד עד חצי עמוד), שתוגש עד השעה 12:00 ביום השיעור. סטודנטים מצופים לבוא לכל שיעור מוכנים לדיון בנושא המאמר ובשאלות שהוגשו לאותו שבוע. כעבודת סיום תידרש כתיבה של 5-6 עמודים (2000-3000 מילים), על נושא ממוקד מהנושאים של הקורס. תהיה אפשרות לבחור את נושא העבודה בהתאם לאישור המרצה.

- שאלות שבועיות: 25%
- עבודת סיום: 75%
- ציון עובר בקורס: 60
- יש לקרוא את קריאת החובה לקראת כל שיעור רלוונטי.

פירוט השיעורים

שיעור מס' 1: מבוא לשאלות הקורס: על הקיום והידיעה, ועל מבנה הקיום והידיעה
אין קריאת חובה

שיעור מס' 2: ספקנות לגבי העולם החיצוני: האם אנו יודעים שהעולם החיצוני קיים?
קריאת חובה:

Stroud, B. "The Problem of the External World" (1984). *The Significance of Philosophical Skepticism*. Oxford: Clarendon Press. pp. 7-25.

Moore, G.E. "Proof of an External World" (1968). *Philosophical Papers*, New York: Collier Books. pp. 144-148.

שיעור מס' 3: תגובות לספקנות: איך ניתן להגיב לספקן לגבי העולם החיצוני?
קריאת חובה:

Pryor, J. "What's Wrong with Moore's Argument?" (2004). *Philosophical Issues*, Vol. 14. pp. 349-376.

שיעור מס' 4: תגובות לספקנות – המשך: איך הידיעה שלנו לגבי העולם החיצוני מוצדקת?
קריאת חובה:

Sosa, E. "How to Defeat Opposition to Moore" (1999). *Philosophical Perspectives*, Vol. 13. pp. 141-153.

שיעור מס' 5: מבנה הידיעה וההצדקה: האם כל הידיעה שלנו בנויה על בסיס ידיעה יסודית ומובטחת?
קריאת חובה:

Chisholm, R. "The Myth of the Given" (1964). *Philosophy*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. pp. 261-286.

שיעור מס' 6: מבנה הידיעה וההצדקה: קוהרנטיזם (Coherentism)
קריאת חובה:

Bonjour, L. "Can Empirical Knowledge have a Foundation?" (1978). *American Philosophical Quarterly*, Vol. 15, No. 1. pp. 1-13.

קריאה מומלצת:

Alston, W. P. "Level-Confusions in Epistemology" (1980). *Midwest Studies in Philosophy*, Vol. 5. pp. 135-150.

שיעור מס' 7: מבנה הידיעה וההצדקה: מסדתנות (Foundationalism)
קריאת חובה:

Goldman, A. "What is Justified Belief?" (1979). *Justification and Knowledge*, G. Pappas (ed.), Dordrecht: Reidel, pp. 1-23.

קריאה מומלצת:

Goldman, A. "Immediate Justification and Process Reliabilism" (2008). *Epistemology: New Essays*. Q. Smith (ed.), Oxford University Press. pp. 63-82.

שיעור מס' 8: אונטולוגיה וזהות: האם שני אובייקטים שונים יכולים להיות דומים לגמרי?
קריאת חובה:

Black, M. "The Identity of Indiscernibles" (1952). *Mind*, Vol. 61, No. 242. pp. 153-164.

שיעור מס' 9: אונטולוגיה וזהות: מה היחס בין אובייקט לחומר שמרכיב אותו?
קריאת חובה:

Thomson, J.J. "The Statue and the Clay" (1998). *Noûs*, Vol. 42, No. 2. pp. 149-173.

שיעור מס' 10: אונטולוגיה וזהות: מתי שני אובייקטים יוצרים אובייקט שלישי המורכב מהם?
קריאת חובה:

Van Inwagen, P. "When are Objects Parts?" (1987). *Philosophical Perspectives*, Vol. 1. pp. 21-47.

שיעור מס' 11: פונדמנטליות: מה היחס בין מהות (essence) להכרח, ואיך כל אחד מהם קשור לפונדמנטליות?
קריאת חובה:

Fine, Kit. "Essence and Modality" (1994). *Philosophical Perspectives*, Vol. 8. pp. 1-16.

שיעור מס' 12: פונדמנטליות: מה יש בבסיס המציאות?
קריאת חובה:

Schaffer, J. "Monism: The Priority of the Whole" (2010). *Philosophical Review*, Vol. 119, No. 1. pp. 31-50, 60-65.

שיעור מס' 13: פונדמנטליות: איך ניתן להבין את היחס בין "רמות" שונות של המציאות?
קריאת חובה:

Dasgupta, S. "The Possibility of Physicalism" (2015). *The Journal of Philosophy*, Vol. 111, No.9-10. pp. 557-592.